

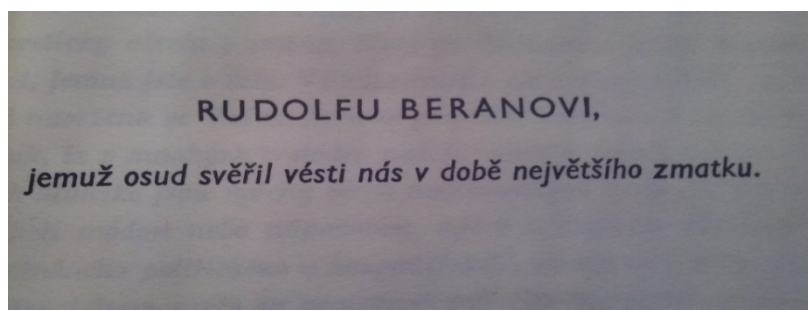
Seznam příloh

1. Portrét a karikatura Rudolf Berana, úryvek z knihy E. Vajtauera
2. Vůdčí představitelé státního a politického režimu druhé republiky
3. Stranický tisk Národní strany práce
4. Tisk Národního hnutí pracující mládeže
5. Ukázka tištěných brožur Národní strany práce
6. Hymna Mladé národní jednoty
7. Provolání Strany Národní jednoty
8. Oznámení o přijetí členů do Strany Národní jednoty
9. Ukázka agitace Strany Národní jednoty
10. Pokyny pro charitativní akci Česká koleda
11. Oběžník propagační komise Strany Národní jednoty
12. Razítka Strany Národní jednoty
13. Náčrt bytu pro sekretariát Strany Národní jednoty v Praze 12
14. Dobový návrh znaku Strany Národní jednoty
15. Dotazník

1. Rudolf Beran - předseda vlády druhé republiky a předseda Strany Národní jednoty

Vpravo: Dobová karikatura A. Pelce: zřejmě narážka na podřizování československé politiky nacistickému Německu.

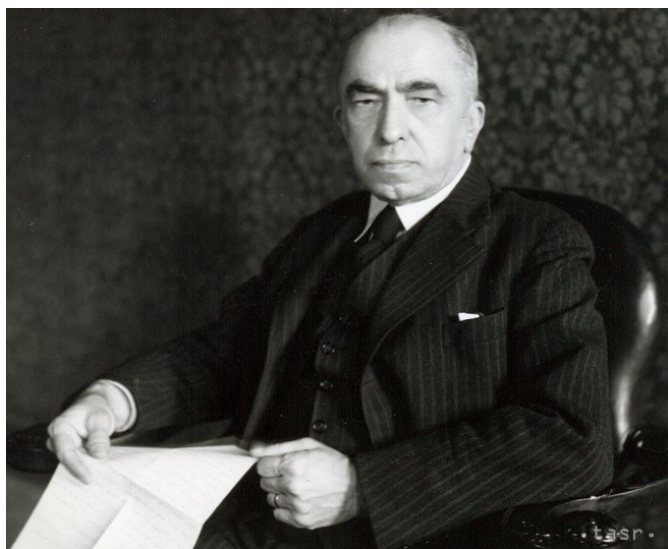
Úryvek z knihy věnované Rudolfovi Beranovi v období druhé republiky:

¹ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: ROKOSKÝ, Jaroslav, *Rudolf Beran a jeho doba: Vzestup a pád agrární strany*, Praha 2011, úvodní strana.

² Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Jan RATAJ, *O autoritativní národní stát: Ideologické proměny české politiky v druhé republice 1938 - 1939*, Praha 1997, s. 27.

³ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Emanuel VAJTAUER, *Jak po Mnichovu: můžeme jít s Německem?*, Praha 1939, nestránkováno.

2. Vůdčí představitelé státního a politického režimu druhé republiky:

Vlevo: Jan Syrový – předseda vlád druhé republiky

Vpravo: Emil Hácha – prezident Česko – Slovenské republiky

Vlevo: Antonín Hampl - předseda Národní strany práce

Vpravo: František Chvalkovský – ministr zahraničí v druhé republice

⁴ Zdroj fotografie: <https://vojenskaakademiehranice.ic.cz/img/syrovya.jpg>

⁵ Zdroj fotografie: <http://www3.teraz.sk/usercontent/photos/c/b/3/3c817dc0d283032b7c32bddf2d.jpg>

⁶ Zdroj fotografie: <https://www.cssd.cz/data/images/2-hampl-fotogalerie-1.jpg>

⁷ Zdroj fotografie: Dušan RADOVANOVIČ, *František Chvalkovský – muž, který předal zemi Hitlerovi*, online z: http://www.rozhlas.cz/hrdina/70/_zprava/frantisek-chvalkovsky-muz-ktery-predal-zemi-hitlerovi--1465522.

3. Stranický tisk Národní strany práce se hrdě hlásil k odkazu T. G. Masaryka.

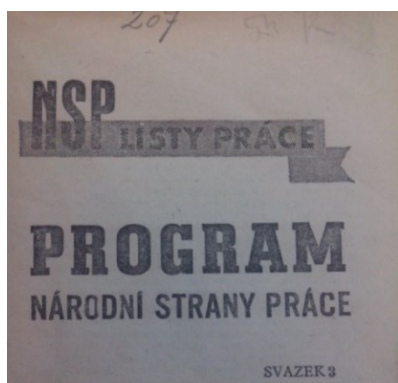
4. Mládežnická organizace Národní strany práce (NHPM) se také hlásila k prvorepublikovým idejím. Na fotografii vpravo je názorně vidět cenzura tisku z období druhé republiky v praxi.

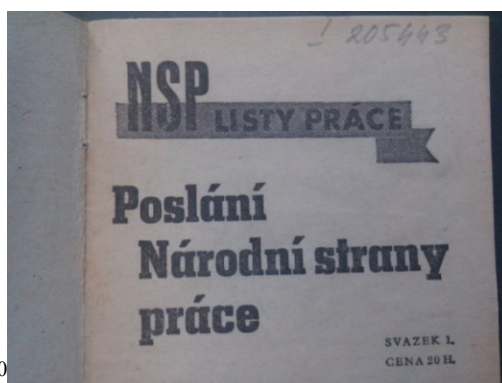
⁸ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Naše pravda: List národní strany práce, r. 1, č. 10, Kolín 3. března 1939 – titulní strana.

⁹ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Hlas mladých: národní hnutí pracující mládeže v letech [sborník o činnosti NHPM / redigoval Jaroslav Mecer], Praha 1946.

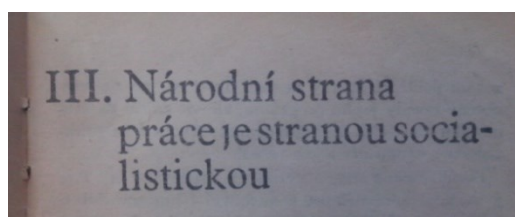
5. Ukázka důležitých tištěných archivních pramenů k poznání Národní strany práce.

10

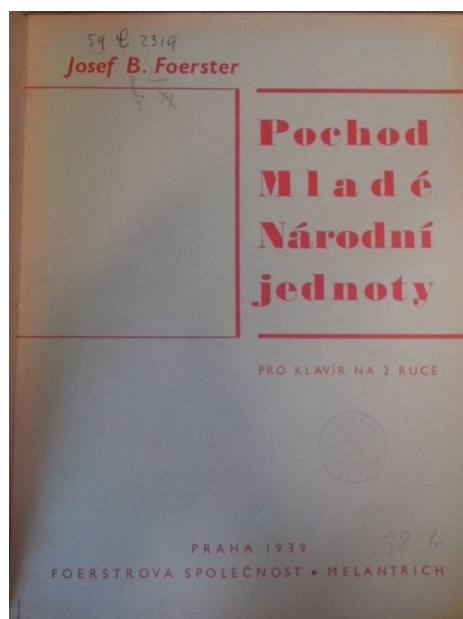

11

12

6. Mládežnická organizace Strany Národní jednoty (MNJ) měla svou vlastní hymnu.

13

¹⁰ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní knihovna - Národní konzervační fond, NSP Listy práce: *Program Národní strany práce*, Praha 1939, signatura: I 010848.

¹¹ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní knihovna - Národní konzervační fond NSP Listy práce: *Poslání Národní strany práce*, Praha 1938, signatura: I 205443.

¹² Tamtéž, s. 7.

¹³ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní knihovna – Studovna rukopisů a starých tisků - hudební fondy, Foerster B. Josef, *Pochod Mladé národní jednoty*, Praha 1939, signatura: 59 C 002319.

7. Provolání Strany Národní jednoty.

NÁRODE ČESKÝ!

Z rozhodnutí vedoucích orgánů rozcházejí se strany: Republikánská strana zemědělského a malorolnického lidu, Čs. strana národně socialistická, Čs. živnostensko-obchodnická strana středostavovská, strana Národního sjednocení, Čs. strana lidová v Čechách se všemi svými složkami. K tomuto se připojuje Národní liga.

Do života národa nastupuje veliké národní hnutí, strana Národní jednoty.

Jest to hnutí čínorodého nacionalismu. Vytváří je národní víra lidu vesnice i města, lidu polí i továren, živností a obchodu, školy, kanceláří, laboratorí i armády. Jeho úkolem a posláním jest vybudovati nový stát, provésti obrodu národního života a vésti národ k vzestupu.

Nové hnutí chce vládu lidu, ale i vládu kázně a řádu. Chce soustředit a usměrnit národní síly a tuto vůli vyjádřit **autoritativní demokracií**: rychlou a výkonnou, tvrdou k tomu, co zklamalo a oslabilo, demokracií činu, ne slov.

Nové hnutí chce odpovědnost, lidovládu a vedení k odpovědnosti každého: rolníka za chléb, dělníka za dílo, podnikatele za výrobu, duševního pracovníka za mravní a kulturní hodnotu, státníka za stát.

Nové národní hnutí převezme odpovědnost za politický život a za vedení nového státu.

Odpovědnost a rychlost rozhodování odstraní bývalý koaliční systém vládní. Hnutí soustředí všechny občanské národní síly, bude vedoucí stranou státní, která vytvoří parlamentní většinu a bude stát za národní vládou. Těmto novým politickým poměrům bude odpovídat **volební řád**, kterým bude znemožněno drobení politického života a tvoření nových stran.

Základem práv a povinností bude jedině to, co národu a státu prospívá; co škodí — nebude trpěno.

Nové hnutí se postará o brzké vypracování **ústavy**, jež vyjádří nerozlučný svazek života Čechů, Slováků a Karpatorusů. Každé složce národa bude zaručena ochrana a spravedlnost, bez jakýchkoliv výsad.

Veřejná správa bude rychlá, spravedlivá a úsporná, bez protekce a korupce.

Zahraniční politika se bude starati, aby republika svobodně žila, v míru spolupracovala se všemi státy, **především s nejbližšími sousedy**. Staré zahraniční směrnice patří minulosti.

Nové národní hnutí předloží brzy veřejnosti podrobný **program** odpovídající potřebám národním, hospodářským, kulturním a sociálním. Je nutno vypořádati se ihned se vším, co ze starého života zatěžuje.

Veliké úkoly, jež nové hnutí čeká, vyžadují i nové, mladé lidi, jež povoláváme ke spolupráci. Neschopní budou ustupovati lidem mladým, poctivým a charakterním.

V hospodářství budeme hájiti zásadu **soukromého vlastnictví a soukromého podnikání**.

Nastolíme soulad mezi výrobou a spotřebou, podnikatelem, zaměstnancem a státem, mezi zemědělstvím a průmyslem, obchodníkem a odběratelem, stádatelům a dlužníkem, soulad mezi účelem a prostředky hospodaření. Podnikání kolektivnímu budou uloženy tytéž povinnosti jako podnikání soukromému.

Jsme národem malých a středních vrstev. Úkoly, které z toho vyplývají budou říditi naši spravedlivou **politiku sociální**. Sociální reformy nejsou výsadou, nebo darem politického stranicví; zreformujeme je, zachováme, zlepšíme a na všechny rozšíříme. Zasadíme se o to, aby každý měl práci.

Vzdělání, věda a umění udržují zdravý národní život. Kulturnímu snažení, které musí odpovídat duchu a potřebám národa, bude zabezpečen svobodný rozvoj a účinná podpora. Škola bude národní a věřící.

Výchovu a život prolne duchem svato- vácavské tradice!

Rodina se stane spolehlivým základem národního života. Ženám vrátíme jejich poslání: mateřské štěstí. Klidný domov a pracující muže. **Dětem** zajistíme šťastnější mládí a mravní výchovu.

Budujeme stát národní a znemožníme proto cizímu živlu, aby působil škodlivě na tvoření nového života. Vyřešíme rychle otázku **emigrace**, zvláště židovské.

Do veřejného života nebudeme vnášeti staré způsoby nenávisli a politické msty.

Netvoříme nové hnutí na starém podkladě spolkářském ale na bratrském řádu.

Uplatní se v něm všechny složky lidu. Budeme pěstovati ušlechtilý rozvoj stavovských služeb bez výsad a kořistnictví.

Chceme, aby naše hnutí mělo ústavou vymezeny povinnosti a práva. Budiž i sankcemi zamezeno, aby se strana nemohla státí pánem, ale byla služebníkem národa a státu.

Budeme dbáti čistoty veřejného života!

Činovníky našeho hnutí budou jenom lidé čisti, mravně bezúhonní, národně a státně spolehliví.

Není potřeba všeset hlavy. Po světové válce jsme budovali stát za poměrů velmi těžkých; dnes činíme totéž na zmenšeném území. Stojíme-li před úkolem hospodářské obrody, jest naše dobrá vůle a miliony mladých a prácechtivých mužů největším kapitálem státu.

K práci pro budování nového Československa a pro obrodu národního života voláme všechny dobré lidi v národě. Stát vybudujeme! Život národa zajistíme!

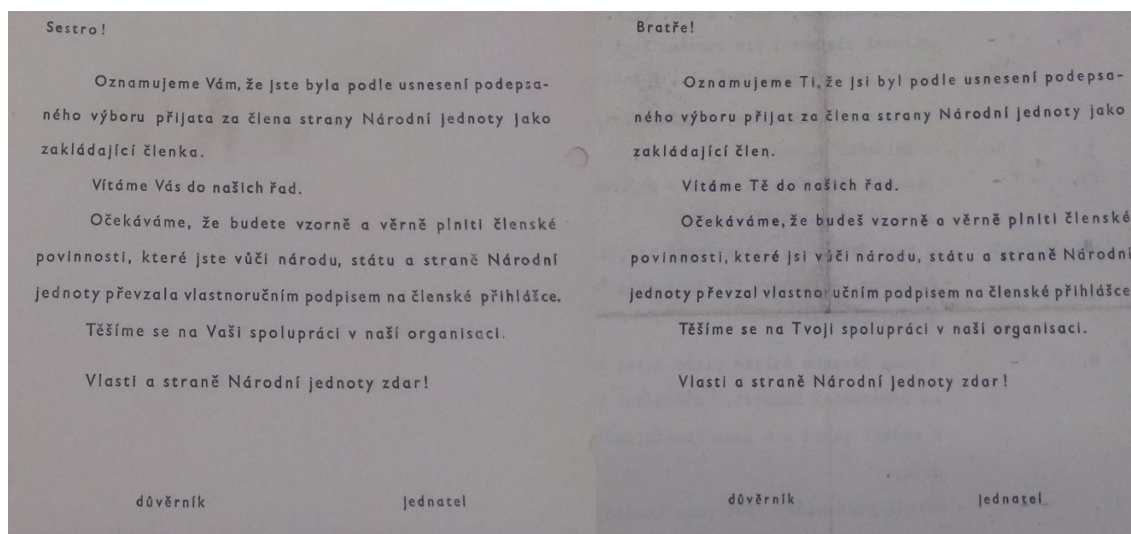
Ruku v ruce s námi do tvrdé práce!

STRANA NÁRODNÍ JEDNOTY

Provolání oddělte a ponechte si!

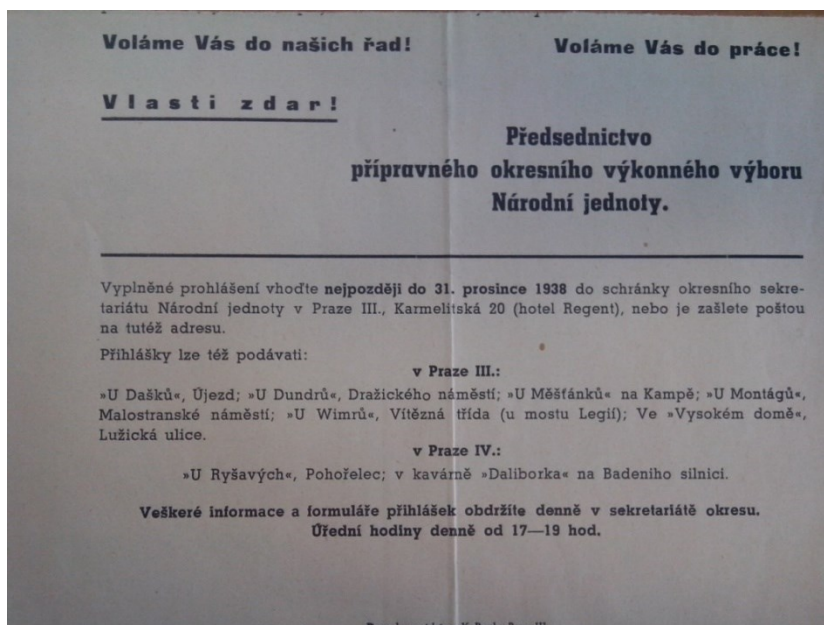
¹⁴ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton I., *Provolání – Národe český!*.

8. Oznámení o přijetí členů do Strany Národní jednoty s oslovením Sestro! Bratře!

15

9. Ukázka agitace Strany Národní jednoty v Praze pro městskou část Malé strany a Hradčan.

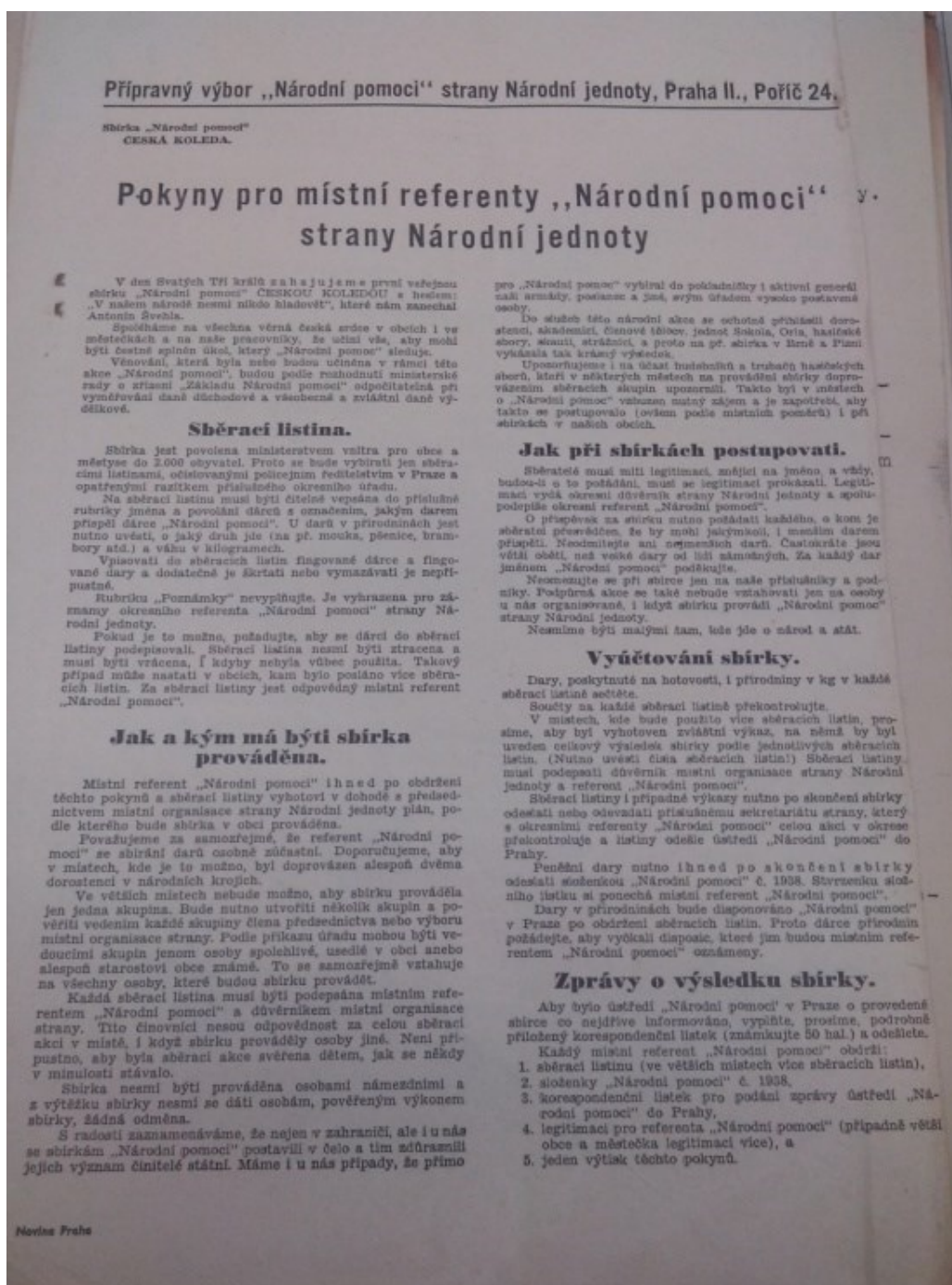

16

¹⁵ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulišek, foceno z: Národní archiv, fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton I., *Oznámení o přijetí členů do strany Národní jednoty.*

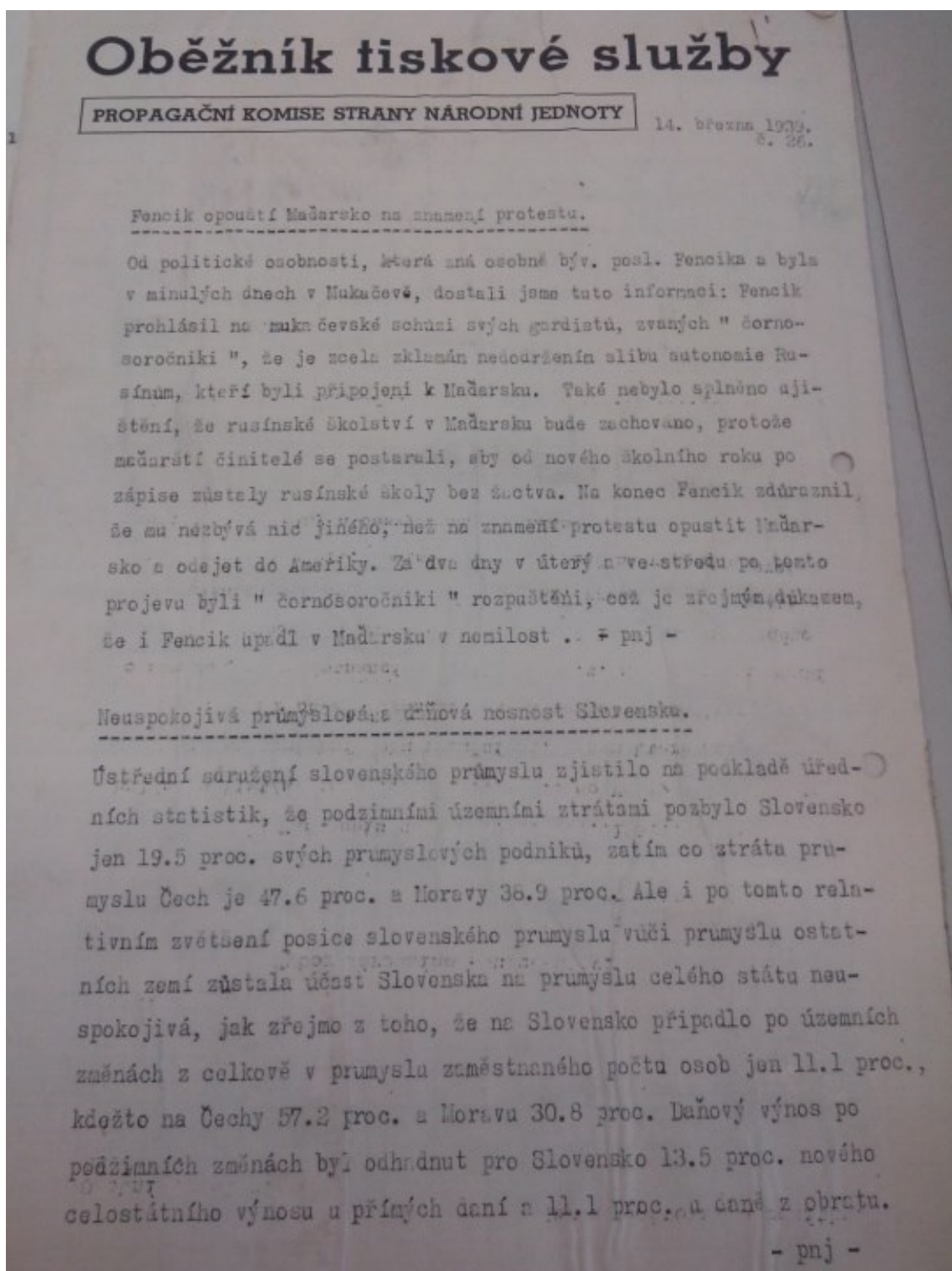
¹⁶ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulišek, foceno z: Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., *Přípravný okresní výkonný výbor Národní jednoty pro Prahu III. a IV. – pro Malou stranu a Hradčany, agitační leták, nestránkováno.*

10. Pokyny pro charitativní akci Česká koleda pořádanou v rámci přidružené organizace Strany Národní jednoty.

¹⁷ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, fond: Strana národní jednoty, Praha, č. 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton I., Zpravodajská služba č. 2, V Praze dne 29. prosince 1938, příloha: Přípravný výbor „Národní pomoc“ – Pokyny pro místní referenty „Národní pomoc“ strany Národní jednoty.

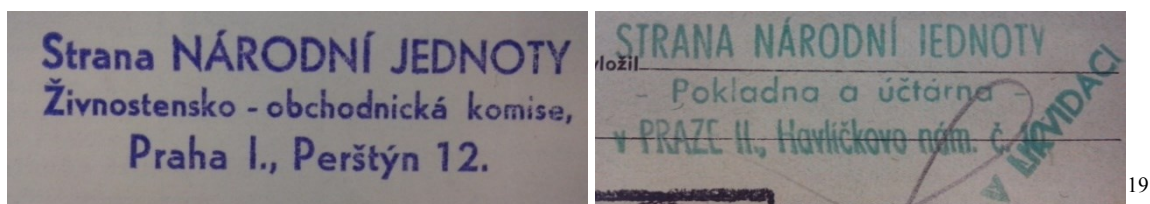
11. Ukázka oběžníku propagační komise Strany Národní jednoty

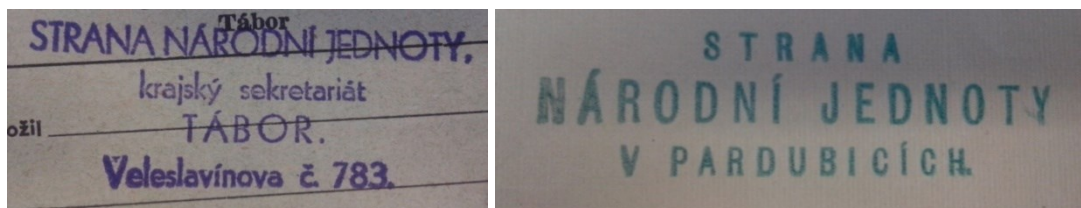
18

¹⁸ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, fond: Strana národní jednoty, Praha, č. 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton I., *Oběžník propagační komise SNJ, číslo 26, ze 14. března 1939*, nestránkováno.

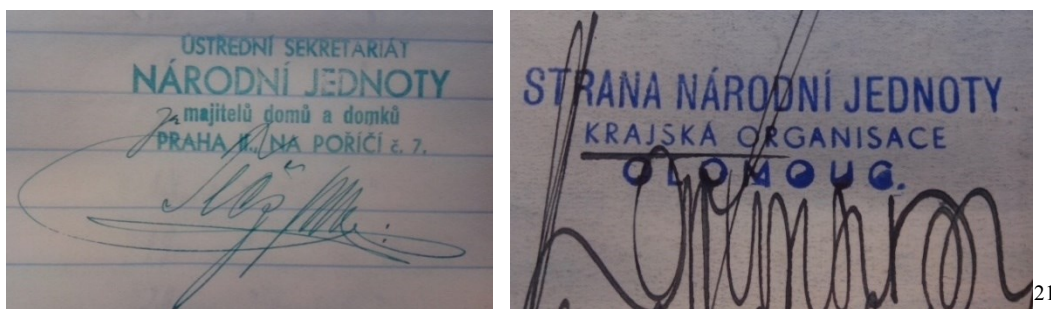
12. Ukázka razítek Strany Národní jednoty.

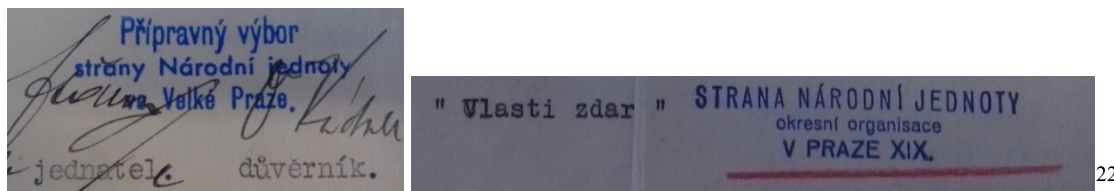
19

20

21

22

¹⁹ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., *Korespondence strany Národní jednoty*.

²⁰ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., 18. *Platební výpisy nemocenských pojišťoven*.

²¹ Tamtéž.

²² Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., 21. *Sekretariát ve Velké Praze – různé korespondence a vyúčtování*.

13. V únoru 1939 si sekretariát Strany Národní jednoty v Praze 12 najal místnosti v novostavbě ve Francouzské ulici číslo 14 s roční činží činící 14 000 korun. Tento sekretariát byl největší okresní organizací v Praze. Z náčrtu bytu můžeme vidět, jak SNJ a její satelitní organice (MNJ, NJŽ) fungovaly ve společné součinnosti pod jednou střešou.²³

²³ Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., *Korespondence strany Národní jednoty, Hospodářská správa strany Národní jednoty – dopis z 8. února 1939; Přípravný výbor strany Národní jednoty – dopis z 12. února 1939; Přípravný výbor strany Národní jednoty ve Velké Praze – dopis ze 7. února 1939, nestránkováno.*

²⁴ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulišek, foceno z: Národní archiv, Fond: Strana národní jednoty, Praha, číslo fondu: 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton III., *Korespondence strany Národní jednoty – náčrt bytu ve Francouzské třídě.*

14. Dobový návrh znaku Strany Národní jednoty. Lze na něm vidět tradiční znaky českých zemí, státní barvy, ale také svázané pruty obepínající vlajku. Kdyby pruty byly tři mohly by značit ideu jednoty symbolizovanou Svatoplukovými pruty, ale tato verze je spíše podobna Liktorským prutům označovaným Fasces, které daly jméno fašismu a jsou jeho původním symbolem. Hradba, v níž je vepsán název mohla značit pevnost strany, nebo její hmotnou moc.

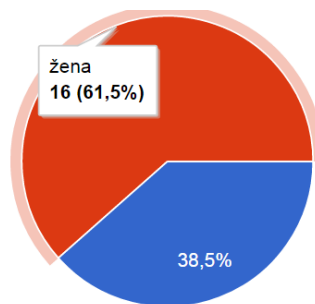
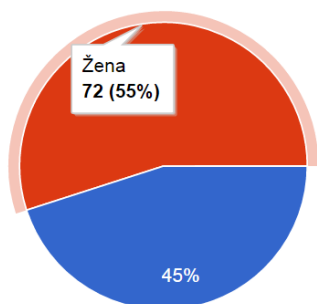
²⁵ Autor fotografie: Bc. Vítězslav Kulíšek, foceno z: Národní archiv, fond: Strana národní jednoty, Praha, č. 509, značka: SNJ, datace: 1938 -1939, karton I., 8. *Organizační návrhy – symbol strany Národní jednoty*, nestránkováno.

15. Dotazník

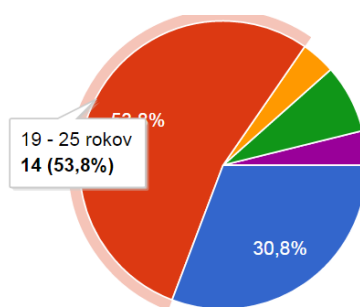
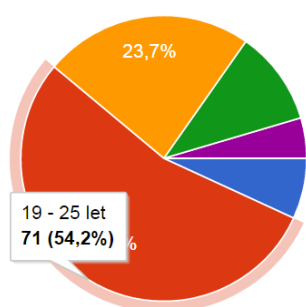
Pro tuto diplomovou práci jsem vytvořil dva dotazníky. Jeden pro občany České republiky a jeden pro občany Slovenské republiky. Navzájem se lišily jen minimálně. Nelze vyvozovat nějaké ucelené a jasné závěry vzhledem k malému počtu vyplněných dotazníků, ale i tak mi připadal dotazník zajímavý a rozhodl jsem se ho zrealizovat. Byl cílený na průzkum znalostí o politických dějinách druhé republiky v rámci širší veřejnosti. Otázky do dotazníku byly vybrány takové, které se týkaly především stranicko - politického systému druhé republiky, protože to je hlavní těžiště mé práce.

Původně bylo záměrem mj. porovnat, jak hodnotí druhou republiku česká a jak slovenská společnost. Nakonec však došlo k rozdílům i v jiných ohledech. Zatímco pro český dotazník se mi podařilo dosáhnout 131 dotazovaných, pro Slovenskou verzi jen 26. V případě české verze byl dotazník posílán mým přátelům a známým a ti jej posílali dalším přátelům. Osobně mám já, nebo mí přátelé známé z většiny krajů České republiky, proto vím, že z tohoto pohledu byl dotazník posílán lidem ne jen pouze v jednom regionu. Na Slovensku toto rozpětí bude menší, ale také se nejedná pouze o jeden region. V případě českých respondentů bylo několik respondentů studujících obor dějepis, nebo základy společenských věd. Jedná se odhadem o 10 % respondentů a dalších přibližně 10% vyplnilo dotazník ze zájmové historické skupiny na sociální síti Facebook. Proto lze předpokládat, že procento těch, kteří mají širší znalosti o druhé republice, by bylo v širší veřejnosti o těchto přibližně 20% nižší. V případě slovenské verze mi není známo, že by dotazovaní respondenti byli studenti historických či společenskovedních oborů a nikdo z nich nebyl z žádné zájmové skupiny. Jedná se pouze o mé přátele a přátele mých přátel.

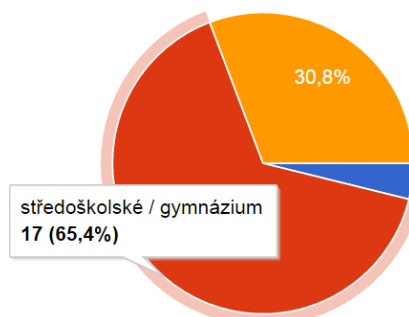
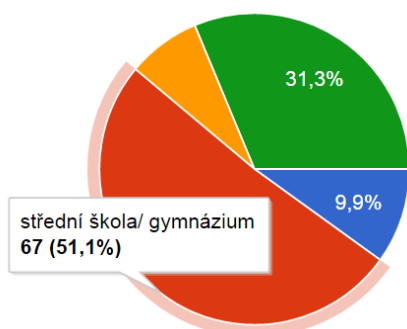
Na začátku dotazníku jsem uvedl věty: „Prosím nevyhledávejte správné odpovědi. Tento dotazník slouží jako průzkum, nikoliv jako test.“ Rovněž byla možnost u každé otázky zvolit odpověď nevím, nebo ji přeskočit. Možnost nevím volilo spousta slovenských respondentů, u českých se často objevilo tipování. Nejvíce se to ukázalo na hodnocení režimu druhé republiky, kdy 17, 6 procent zvolilo, že byl komunistický a objevily se i kombinace odpovědí, kdy respondenti například zaškrtnli, že režim byl fašistický i komunistický, nebo liberálně demokratický i fašistický.

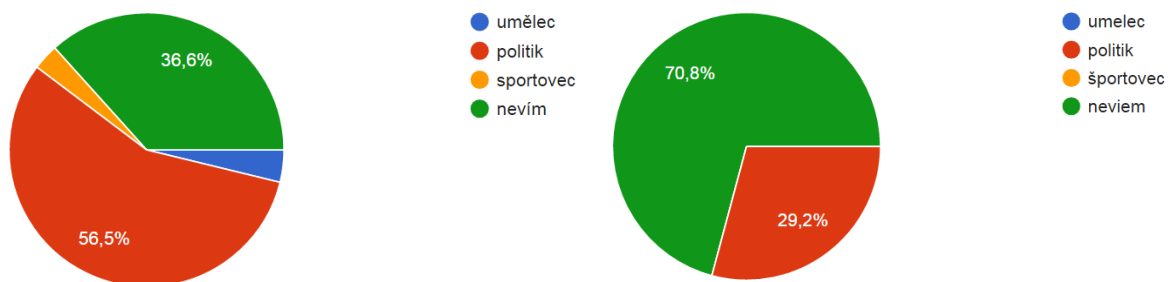
Česká verze dotazníku (vlevo) je z hlediska genderu vyváženější. Dotazník vyplnilo 72 žen a 59 mužů. V případě slovenské verze (vpravo) ženský element převažuje, dotazník vyplnilo 16 žen a 10 mužů. Vyjádření v procentech viz graf.

V české i slovenské verzi dotazníku je přes 50% dotazovaných ve věku mezi 19 až 25 lety. V českém dotazníku (vlevo) následují respondenti ve věku 26 – 35 let (23,7 %), dále 36 – 50 let (10, 7 %), 15 – 18 let (6,9 %) a nejméně dotazovaných bylo starších 51 let (4, 6 %). Ve slovenské verzi (vpravo) následují respondenti ve věku 15 – 18 let (30, 8 %), dále 36 – 50 let (7, 7%) a jako poslední 26 – 35 let a starší 51 let (obě skupiny 3,8 %).

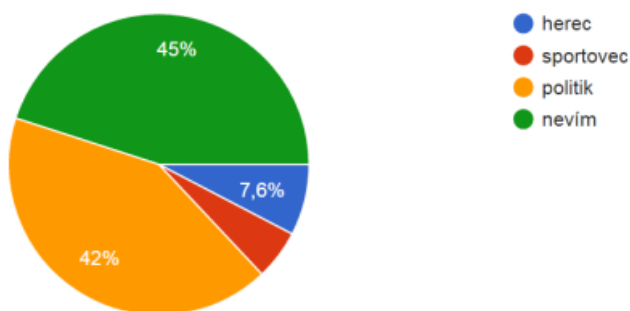

Rozdělení respondentů, podle jejich dosaženého vzdělání myslím přibližně odpovídá celkové společnosti. V případě české verze (vlevo) jde o 51, 1 % středoškoláků, 31, 1% vysokoškoláků, 9,9 % se základním vzděláním a 7, 6 % s vyšším odborným vzděláním. V případě slovenské verze (vpravo) jde o 65,4 % středoškoláků, 30, 8% vysokoškoláků a 4% s dokončeným základním vzděláním.

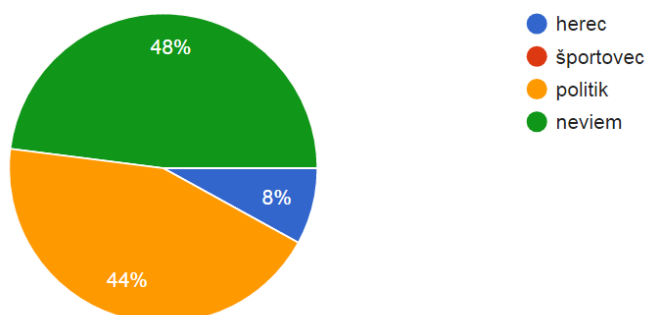

V rámci dotazníku je otázkou do jaké míry respondenti tipovali, či si vyhledávali informace a do jaké byli upřímní. Pokud v případě české verze (vlevo) ví 56,5 % dotazovaných, kdo to byl Rudolf Beran, pak je to více než jsem očekával. V případě slovenské verze (vpravo) je vidět vyšší upřímnost, protože byla u všech odpovědí zvolena možnost pouze správná (politik), nebo možnost nevím.

Hampl byl: (131 odpovědí)

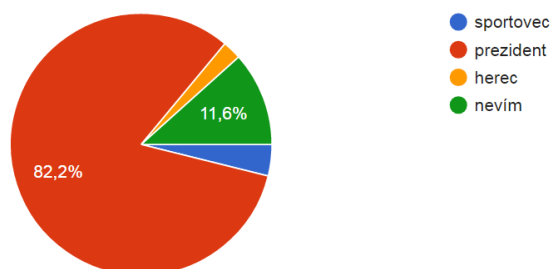

Sidor bol: (25 odpovědí)

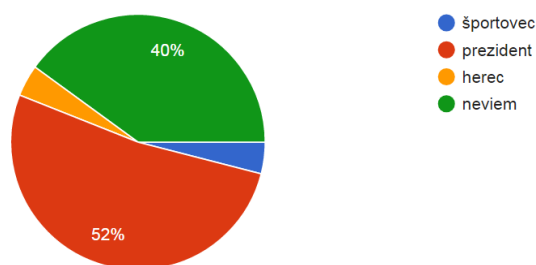

Antonína Hampla zná o necelých 15 % méně českých respondentů než Rudolfa Berana. V případě slovenské verze jsem Antonína Hampla nahradil Karolem Sidorem, protože Antonín Hampl neměl pro Slovensko žádný valný význam. Karola Sidora zná o skoro 15% více slovenských respondentů než Rudolfa Berana, což je zajímavý poznatek, ale nikoliv nějak překvapující.

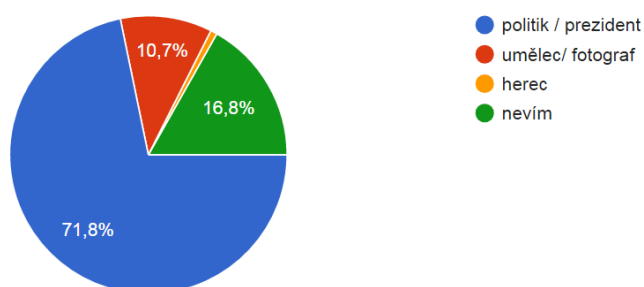
Emil Hácha byl: (129 odpovědí)

Emil Hácha bol: (25 odpovědí)

Josef Tiso byl: (131 odpovědí)

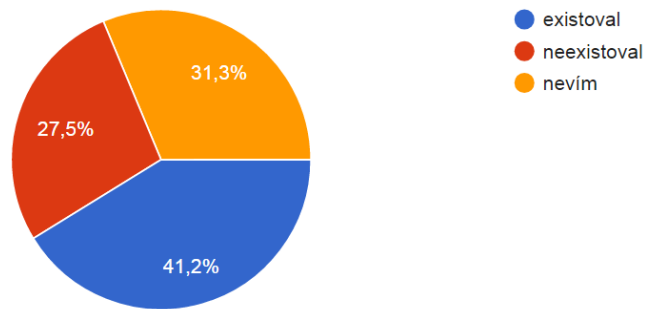

Josef Tiso bol: (25 odpovědí)

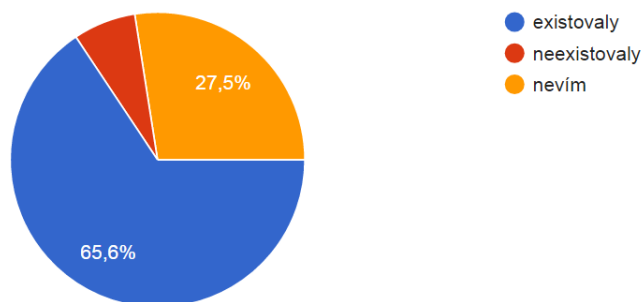

V případě Emila Háchy a Josefa Tisa se krásně ukazuje, jak krátké období, kdy český stát nekoexistoval se slovenským, ovlivnilo dnešní dějinné znalosti lidí. Kdo to byl Josef Tiso, vědí všichni dotazovaní Slováci, zatímco Emila Háchu zná pouze polovina z nich. Podobný rozdíl, ale v opačném směru, bych předpokládal i v případě české verze, ale tam se nakonec ukázal rozdíl jen v deseti procentech.

System dvou politických stran v českých zemích: (131 odpovědí)

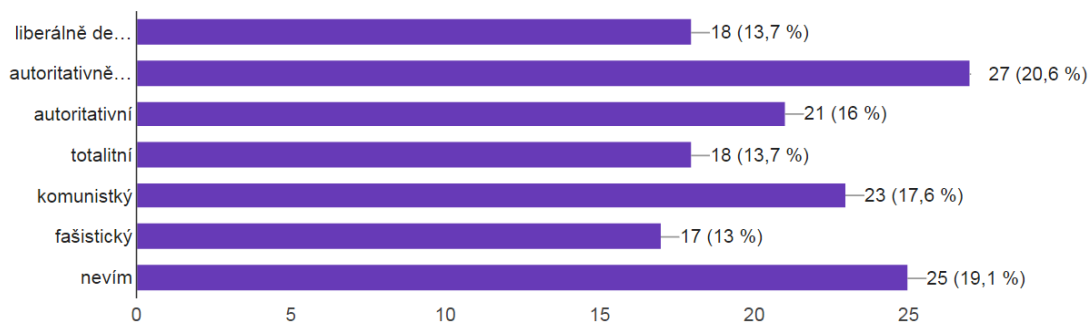
Strana národní jednoty a Národní strana práce: (131 odpovědí)

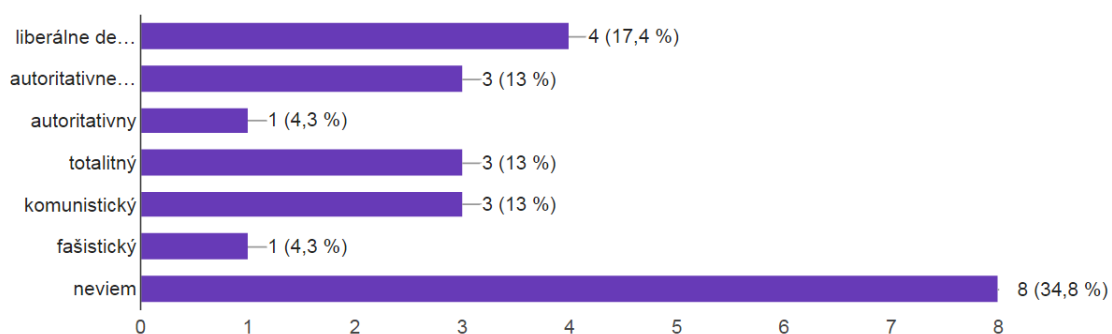
V případě slovenského dotazníku jsem se na dvoustranický systém a české strany neptal, protože se Slovenska netýkaly. Domnívám se, že ve skutečnosti zná mnohem méně veřejnosti tyto strany a mnohem méně lidí ví, že existoval dvoustranický systém. Tuto domněnku mám na základě osobního zjištění, když jsem mnoha přátelům a známým říkal, o čem píše diplomovou práci a ti mi sdělili, že vůbec netuší, že nějaké takové strany a takový systém existoval. Vyšší procento v dotazníku je dáno tím, že někteří respondenti mají vystudované společenské vědy a historii, jak jsem se již zmiňoval a také myslím, že značnou úlohu sehrálo tipování.

Režim tzv. druhé republiky byl: (131 odpovědí)

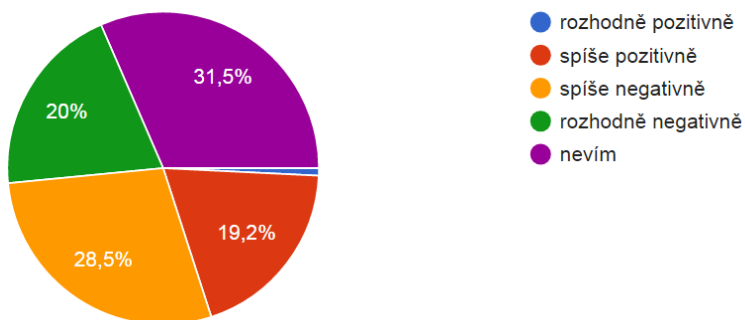
Poslat

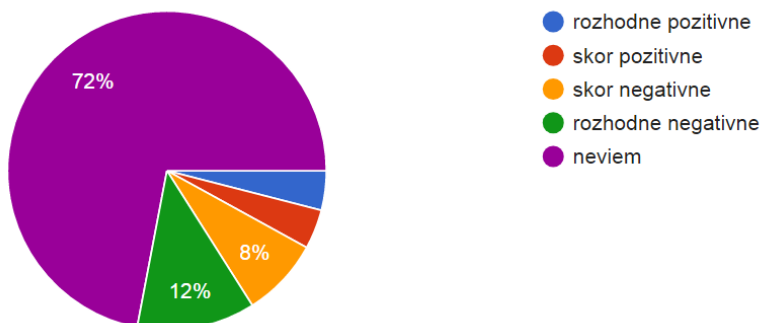
Režim tzv. Druhej republiky byl: (23 odpovědi)

Období tzv. druhé republiky hodnotím (130 odpovědí)

Období tzv. druhej republiky hodnotím (25 odpovědi)

Jak respondenti vnímají druhou republiku lze vidět z výše zmíněných grafů. Zajímavé v případě české verze je, že se ukázal celkem vyrovnaný počet označení režimu. Respondenti dokonce vícekrát odpověděli, že byl komunistický než fašistický. U slovenské verze převažuje odpověď nevím a to i v případě hodnocení. Následuje hodnocení druhé republiky jako rozhodně negativní a poté spíše negativní. V případě české verze sice také převažují odpovědi nevím, ale v mnohem nižších procentech (41 respondentů), následují odpovědi hodnotící režim spíše negativně (37), rozhodně negativně (26), spíše pozitivně (25) a rozhodně pozitivně (1). Výsledek je zajímavý, očekával bych více negativní hodnocení. Jenže mnoho z těch, co vyplnili dotazník má o druhé republice pouze nějaké povědomí, nebo o ní dokonce neví nic. Vybral jsem proto ty, kteří o daném období mají přehled. Výběr proběhl podle následujících kritérií: dotazovaní museli režim označit za autoritativně demokratický, demokratický nebo fašistický. Poslední označení je sice, podle mého názoru chybné, ale z marxistické historiografie vyplývá, že se tak v minulém režimu často označovalo období druhé republiky, proto k tomuto faktu musí být přihlédnuto. Dále tito dotazovaní museli správně odpovědět na to, kdo to byl, a to minimálně u dvou z těchto čtyřech mužů: Rudolf Beran, Antonín Hampl (nebo Karol Sidor), Josef Tiso a Emil Hácha.

Podle kritérií u slovenské verze obstálo pouze 5 respondentů z 26 (19 %). Přičemž 3²⁶ z nich označili režim za autoritativní demokratický, 1²⁷ z nich fašistický a 1²⁸ za autoritativní. I tak ale 4 z těchto 5 hodnotili režim označením nevím a 1 z nich jako rozhodně negativní. Přes kritéria se tedy hodnocení druhé republiky v případě slovenské verze nezměnilo a vzhledem k tak nízkému počtu z něj nelze dělat vůbec žádné závěry.

V případě české verze prošlo stanoveným kritériem 54 lidí ze 131 (41 %). Přičemž 25 z nich označilo režim za autoritativně demokratický, 12 z nich za fašistický a 17 z nich za autoritativní. Z toho 20²⁹ z nich hodnotilo režim druhé republiky jako rozhodně negativní, 16³⁰ z nich jako spíše negativní, 13³¹ zvolilo odpověď nevím a 5³² z nich jako spíše pozitivní. Sečteme-li odpovědi spíše negativní a rozhodně negativní, pak z české veřejnosti, která zná dějinné období druhé republiky, hodnotí toto období 36 respondentů

²⁶ Respondenti č. 2, 11, 17.

²⁷ Respondent č. 12.

²⁸ Respondent č. 21.

²⁹ Respondenti č. 5, 51, 52, 54, 55, 61, 64, 67, 82, 85, 102, 104, 105, 108, 113, 114, 115, 116, 122, 125.

³⁰ Respondenti č. 7, 24, 32, 36, 87, 88, 90, 95, 96, 98, 99, 109, 119, 124, 127, 120.

³¹ Respondenti č. 41, 45, 50, 56, 63, 66, 72, 76, 79, 89, 91, 100, 123.

³² Respondenti č. 10, 15, 33, 80, 117.

a tedy 67% negativně, 24% zvolilo odpověď nevím a 9% ho hodnotí pozitivně. Toto je, dle mého názoru, nejdůležitější výsledek tohoto dotazníku, který v malém vzorku respondentů ukazuje, jak se část české společnosti znalá dějin 20. století dívá na období druhé republiky.

Poslední otázka v dotazníku zněla: „Můžete napsat jakékoliv hodnocení/ charakteristiku druhé republiky.“ V případě české verze ze 136 respondentů na tuto otázku odpovědělo celkem 13. V případě verze pro Slovensko odpověděl 1 z 26. Myslím, že k odpovědím není třeba zvláštního komentáře. Jediné s čím by se dalo polemizovat je to, jestli byl, nebo nebyl Emil Hácha vlastizrádce a jestli druhá republika byla výsledkem slabosti Edvarda Beneše. Jedná se však o názory různých lidí a já žádnou z odpovědí nepovažuji za špatnou či zcela nepravdivou.

Autentické odpovědi od českých respondentů:

1. Druhá republika byla oklešenou demokracií. Politický systém se v zájmu zachování národní jednoty smršknul do dvou stran, což nebylo nedemokratické, nebyla to totalita, ale autoritativní (oklešená) demokracie. Prezident Hácha nebyl vlastizrádce, naopak přijal nelehký úkol v nelehké době. Bohužel byla druhá republika vzhledem k předchozím událostem (Mnichov) předem odsouzena k zániku...
2. Jelikož znám tuto záležitost jen z hodin dějepisu, nejsem schopen objektivně hodnotit
3. Tzv. Druhou republiku beru spíše jako zbytečnost
4. Problémy s národnostními menšinami, zejména s německou. Obsazování pohraničí Německem. Prosazování nároků na Sudety. Mnichovská dohoda - zrada západních mocností.
5. Úpadek demokracie, fašizace
6. Na škole jsme ji v dějepise vůbec neprobírali. Kromě Háchy slyším ty jména poprvé.

7. Druhá republika jako krátké časové období lze charakterizovat spíše jako negativní, marné snahy o udržení demokracie po Německým diktátem.

8. Negativne, ale zrejme nebyla lepsi alternativa...

9. Smutný důsledek mnichova a slabosti Beneše

10. protektorát

11. Byla to z nouze ctnost. Demokracie se odkopala, autoritářství byla jediná možná volba.

12. Předehra nadcházející tragédie

13. Těžko lze toto velice krátké období hodnotit jakkoliv kladně či záporně. Situace vzniku a působení byla pod neustálým a obrovským mezinárodním i vnitropolitickým tlakem. Druhá republika nabídla alespoň dočasné stabilní řešení situace ale na druhou stranu došlo k rychlejší radikalizaci obyvatelstvo a k provázání s Třetí Říší. K této otázce musíme být opatrní.

Autentická odpověď ve slovenské verzi dotazníku:

1. O danej problematke neviem takmer nic len niektore mena som poznal z iných období